

Verantwoording

Vragenlijst Sociale Veiligheid

Doelstelling

Sociale onveiligheid op school heeft een grote impact op het welzijn en de prestaties van leerlingen. Met name gepest worden kan ernstige lange termijn gevolgen hebben. Pesten is stelselmatige agressie waarbij één of meer personen in een machtspositie proberen een andere persoon fysiek, verbaal of psychologisch schade toe te brengen. Pesten heeft tal van negatieve consequenties (Salmivalli & Peets, 2009). Slachtoffers kunnen last hebben van gevoelens van eenzaamheid, een gebrek aan vertrouwen in zichzelf en anderen, en depressieve of andere psychische klachten. Niet alleen slachtoffers van pesten ondervinden (soms blijvende) schade, ook pesters lopen het risico in hun ontwikkeling slechter af te zijn. Pesters leren niet met overleg of begrip voor anderen iets te bereiken, blijven vaak onaangepast gedrag vertonen en hebben daarom een verhoogde kans op latere leeftijd probleemgedrag te vertonen, zoals delinquentie (Kaltiala-Heino e.a., 2000; Kumpulainen & Rasanen, 2000; Nansel e.a., 2004). Niet direct betrokken klasgenoten voelen zich minder veilig en zijn angstig om het volgende slachtoffer te zijn. Pesten heeft ook negatieve gevolgen voor het welbevinden van leerkrachten.

Hoeveel en hoe ernstig kinderen lijden onder sociale onveiligheid verschilt sterk tussen klassen, scholen en over tijd. Sociale onveiligheid blijkt sterk af te hangen van het gedrag van klasgenoten, leerkrachten, schooldirecteuren, beleid, ouders en de buurt. Het blijkt dan ook redelijk te beïnvloeden door al deze actoren (Yeager, Fong, Lee, & Espelage, in review)

In de onderwijswetten wordt de verantwoordelijkheid van scholen op het vlak van sociale veiligheid expliciet vastgelegd. Om de sociale veiligheid in het Nederlandse onderwijs te bevorderen dienen scholen in Nederland systematisch na te gaan hoe het met de sociale veiligheid van hun leerlingen is gesteld en op basis van deze informatie zo nodig sociale onveiligheid effectief te verminderen. Hiertoe dienen scholen

1. tenminste jaarlijks systematisch gestandaardiseerd betrouwbare en valide informatie bij (een steekproef van) hun leerlingen te verzamelen over sociale en fysieke veiligheid, welbevinden in de klas en ervaren veiligheid; en
2. op basis van deze informatie zo nodig bij hun situatie passende effectieve maatregelen te nemen om de sociale veiligheid te vergroten.

De Wetgever heeft het monitoren van sociale veiligheid zodoende nadrukkelijk verplicht gesteld als *middel* om sociale veiligheid te vergroten, en niet als doel op zichzelf.

Doel van de Vragenlijst Sociale Veiligheid is om scholen in staat te stellen eenvoudig systematisch, betrouwbaar en valide sociale onveiligheid en sociale relaties te monitoren.

De vragenlijst is ontwikkeld om te waarborgen dat scholen zodanig monitoren dat zij (1) aan de wettelijke eisen voldoen en daarboven (2) informatie uit de vragenlijst halen die hen concrete aanwijzingen geeft hoe te handelen bij sociale onveiligheid. De vragenlijst geeft hiertoe algemene schoolbrede informatie voor de Inspectie van het Onderwijs, specifiekere informatie per klas, en gedetailleerde informatie over relaties in de klas als aanknopingspunten voor een effectieve aanpak. De specifieke informatie over relaties in de klas is belangrijk, omdat de bewezen effectieve benaderingen om sociale onveiligheid tegen te gaan gebaseerd zijn op het in kaart brengen en veranderen van deze relaties (Salmivalli).

Een bijkomend doel van deze vragenlijst is scholen te blijven motiveren tot positieve verandering door de verbetering van individuele scholen als uitgangspunt te nemen. Een bekend probleem bij monitoring ten opzichte van (landelijke) normen is dat afwijkingen van deze norm ten onrechte snel 'de norm' worden. Hierdoor kunnen scholen die goed 'scoren' ten opzichte van deze norm onvoldoende gestimuleerd worden om zich verder te verbeteren, terwijl het ook

op scholen die gemiddeld scoren belangrijk is sociale onveiligheid verder terug te dringen. Bovendien kunnen andere scholen om heel legitieme redenen slecht 'scoren' ten opzichte van een landelijke norm. Bijvoorbeeld door een moeilijke leerlingpopulatie of ongunstige invloeden in de directe omgeving van de school (ouders, hangjongeren, andere scholen). Deze scholen zouden gezien hun omstandigheden grote vooruitgang kunnen boeken, maar toch onveiliger kunnen blijven dan de landelijke norm. Naast deze bezwaren voor individuele scholen is het voor landelijk beleid problematisch om alleen te vergelijken met landelijke normen. Impliciet wordt hiermee namelijk een relatieve norm geïntroduceerd, dat een zeker mate van sociale onveiligheid 'voldoende' is, en dat de lat wordt bepaald door de prevalentie van sociale onveiligheid in Nederland. Dit lijkt in tegenspraak met de wens van de Wetgever om sociale veiligheid zo veel mogelijk te bevorderen (en niet alleen tot een zekere grenswaarde).

In deze vragenlijst worden de beperkingen van vergelijking ten opzichte van een landelijke norm ondervangen door de mate van vooruitgang van individuele scholen monitoren ten opzichte van zichzelf. Hiertoe worden scholen zowel vergeleken met landelijke normen als met voorgaande afnames van hun eigen monitor.

Zodoende ontstaat een genuanceerd beeld, waarbij scholen direct kunnen zien hoe zij het op de drie aspecten van sociale veiligheid doen ten opzichte van andere scholen, of zij vooruitgang boeken, in welke klassen eventuele problemen spelen, en hoe in problematischer klassen de relaties tussen leerlingen benut kunnen worden om sociale veiligheid te bevorderen met de evidence-based methoden die hierop gebaseerd zijn.

Deze vragenlijst is ontwikkeld door een consortium van Universiteit Utrecht, Rijksuniversiteit Groningen, Radboud Universiteit Nijmegen, Erasmus Universiteit Rotterdam en het Trimbos Instituut, in het kader van het landelijk onderzoek 'Wat Werkt Tegen Pesten?' naar de effectiviteit van schoolprogramma's tegen pesten in het onderwijs, gefinancierd door NRO. Zodoende kon bij het ontwikkelen van deze vragenlijst gebruik worden gemaakt van brede expertise, wetenschappelijk gevalideerde instrumenten en lopende dataverzameling in het kader van dit onderzoek.

De Vragenlijst Sociale Veiligheid

Afname

De vragenlijst bestaat uit een beveiligd online leerlingvolgsysteem voor deelnemende scholen. In dit systeem worden alle leerlingen van deelnemende klassen opgenomen (middels inlezen EDEX bestanden of desgewenst handmatig door de leerkracht). Leerlingen vullen de vragenlijst twee keer per jaar (rond oktober en april) individueel in op een PC of tablet. Er is een variant voor de bovenbouw van het primair onderwijs en de eerste twee klassen van het voortgezet onderwijs en een variant voor de onderbouw (groep 3, 4 en 5) van het primair onderwijs. Inhoudelijk zijn beide varianten gelijk, maar in de bovenbouwvariant vullen leerlingen zelfstandig de vragenlijst in en in de onderbouwvariant wordt de vragenlijst individueel met leerlingen samen ingevuld door een (klassen- of student-)assistent. In dit document wordt verder de bovenbouw PO en VO variant besproken en worden daarvan de psychometrische kwaliteiten gepresenteerd.

Invullen van de vragenlijst begint met het kijken naar korte filmpjes of het (voor)lezen van een tekst waarin verschillende vormen van sociale onveiligheid en de vertrouwelijke omgang met gegevens in begrijpelijke taal worden uitgelegd. Daarna beantwoordt de leerling een aantal vragen over ervaren (on)veiligheid (zie onder). Tenslotte wordt vertrouwelijkheid van de gegevens nogmaals benadrukt.

Normering

In de vragenlijst worden scholen en klassen zowel met een landelijke norm als met zichzelf vergeleken.

Voor vergelijking ten opzichte van een voorlopige landelijke norm worden op dit moment de gegevens van 7.381 leerlingen gebruikt die zijn verzameld als voormeting van het landelijk onderzoek Wat Werkt Tegen Pesten. Iedere school en iedere klas wordt op de drie maten veiligheid, welbevinden en ervaren veiligheid vergeleken met normgegevens van dezelfde jaargroep(en) en hier tegen afgezet in standaardscores. Op iedere schaal geven wij aan in welk quintiel (groep van 20%) een school of klas valt. Grafisch wordt aangegeven of een school of klas op een schaal in de kritische range van de 20% slechtst scorende scholen valt of niet. Zodoende is in één oogopslag duidelijk of er een ernstig sociaal veiligheidsprobleem in een school of klas bestaat.

Daarnaast geven wij aan hoe een school veranderd is ten opzichte van eerdere metingen (vooralsnog in mei 2017 t.o.v. september 2016), waarbij alleen veranderingen van meer dan 0,1 SD als betekenisvol worden gemarkeerd. Zo kan een school of klas laten zien of zij vooruit gaat.

De combinatie van vergelijking met normen en vergelijking met zichzelf maakt het mogelijk dat een heel zwakke school in een moeilijke wijk slecht scoort t.o.v. de norm, maar tegelijkertijd wel vooruitgang laat zien. Of dat een school die niet in de kritische range scoort toch moet oppassen, omdat steeds meer kinderen aangeven gepest te worden. Zodoende voorkomen we dat de kritische grens van de vergelijking met de landelijke norm te absoluut geïnterpreteerd wordt. En we voorkomen ook dat scholen die ‘gemiddeld’ zitten op de norm niets meer zouden doen om verder vooruit te gaan.

Rapportage

Rapportages van gegevens leiden vooral tot gedragsverandering wanneer ze actueel en inzichtelijk zijn en concrete aanwijzingen geven voor degenen die het betreft. De rapportage van de vragenlijst dient primair leerkrachten, schoolleiding en inspectie. Om deze drie partijen de voor hen meest relevante informatie inzichtelijk aan te bieden bestaat de rapportage uit drie delen: globaal schoolniveau voor de Inspectie, globaal klasniveau voor schoolleiding, en (desgewenst) specifiek leerlingrelatie niveau voor leerkrachten.

Bijlage drie geeft een voorbeeld van de rapportage.

Op schoolniveau wordt de vergelijking van de school met leeftijdsadequate normen en de vergelijking met eerdere metingen op dezelfde school weergegeven. Daarbij worden standaardscores en quintielen weergegeven. Grafisch wordt weergegeven of een school bij de laagste 20% scholen behoort en of de school het afgelopen (half) jaar voor- of achteruit is gegaan op iedere schaal. Deze gegevens kunnen direct worden doorgegeven aan de Inspectie.

Op klassenniveau wordt per deelnemende klas een vergelijking gemaakt met normen voor dezelfde leeftijdsgroep en met scores van dezelfde klas een half jaar eerder. Hierbij worden dezelfde gegevens als op schoolniveau vermeld per klas. Een school kan zo direct zien of in een specifieke klas ernstige problemen bestaan en hoe deze zich ontwikkelen, bijvoorbeeld nadat er nieuw beleid in een klas is ingevoerd.

Op leerlingrelatieniveau wordt desgewenst min of meer uitgebreid gerapporteerd over relaties in de klas. Scholen en anti-pestprogramma's verschillen in hun beleid ten aanzien van de mate waarin deze informatie aan leerkrachten wordt verstrekt en met leerlingen wordt gedeeld. Scholen en klassen kunnen daarom zelf kiezen of zij deze informatie wensen op te vragen, en of zij dit voor alle klassen willen of alleen voor specifieke klassen (bijvoorbeeld klassen met ernstiger problemen).

Instrumenten: betrouwbaarheid en validiteit

De vragenlijst meet de wettelijk gevraagde drie dimensies van sociale veiligheid:

1. Sociale en fysieke veiligheid wordt gemeten met de Olweus zelf-rapportageschaal van verschillende vormen van sociale onveiligheid (8 items).
2. Welbevinden in de klas wordt gemeten met de schaal welzijn uit de klassenklimaatschaal (CPCQ).
3. Ervaren Onveiligheid wordt gemeten met één item uit de Veiligheidsmonitor (Praktikon).

Sociale en fysieke veiligheid wordt gemeten met zelf-rapportage. Zelf-rapportage geeft direct inzicht in de eigen ervaring van leerlingen.

Zelf-rapportage van sociale onveiligheid wordt gemeten met de Olweus zelf-rapportageschaal van verschillende vormen van gepest worden, de internationale standaard (Olweus, 1996). Deze schaal bestaat uit acht vragen naar verschillende vormen van gepest worden, zie Bijlage 2.

De betrouwbaarheden van deze schaal zijn per leeftijdsgroep minimaal .87. De validiteit van deze schaal is vastgesteld in een groot aantal studies in verschillende landen, en blijkt onder meer uit samenhang met klasgenoot- en leerling-oordelen en de voorspellende waarde voor later sociaal functioneren en welzijn (Olweus).

Welbevinden in de klas wordt gemeten met de schaal Welzijn uit de klassenklimaatschaal (CPCQ, Boor-Klip e.a., 2016). De schaal welzijn bestaat uit vier items met 5-punts likertschalen (zie Bijlage 2), met een betrouwbaarheid van tenminste .84 per leeftijdsgroep. De validiteit van deze schaal blijkt uit relaties met vriendschappen, agressie, zelfwaardering en prosociaal gedrag in de klas.

Ervaren Onveiligheid wordt gemeten met één item met 5-punts likertschaal uit de Veiligheidsmonitor (Nelen e.a., 2018) over hoe veilig de leerling zich voelt op of rond de school (zie bijlage 2).

De vraag heeft een betrouwbaarheid van .73 voor het PO en .87 voor het V(S)O. De validiteit van de vraag blijkt uit item-rest correlaties en liggen bij het PO tussen de .33 en .58. Voor het VO liggen de correlaties tussen de .56 en .72. De validiteit blijkt tevens uit de negatieve relatie tussen de ervaren veiligheid en de mate waarin de leerling verbetering nodig vindt.

Bijlage 1. Normgegevens.

Voor het thema onveiligheid/pesten geldt: hoe hoger de score, hoe negatiever de leerlingen gemiddeld zijn. Bij het thema welzijn geeft een hogere score een positiever klasklimaat aan. Bij ervaren veiligheid wijst een hoge score op een hoog veiligheidsgevoel.

NB. Voor de onderbouwgroepen 3 en 4 zijn vooralsnog te beperkte normgegevens beschikbaar. Door de individuele afnames bij deze jonge kinderen is monitoring intensief en wellicht minder goed standaard in te zetten. Bij specifieke zorgen of problemen in een klas is de vragenlijst in deze groepen wel goed individueel af te nemen.

Gebruik voor de kindrapportages de normen op kindniveau, voor klasrapportages de normen op klasniveau en voor de schoolrapportages de normen op schoolniveau.

A) Normen op KIND-niveau

Deze normen geven aan hoe de scores van een individuele leerling zich verhouden tot de scores van leerlingen in hetzelfde leerjaar.

Groep 5: Slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid in de klas*

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1	5	2,00	1,41	1	1	2	3
Welbevinden	1	5	4,02	0,95	3,25	4,00	4,50	5
Ervaren Onveiligheid	1	5	4,08	0,79	5	4	4	4

Groep 6: Slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid in de klas*

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1,00	5	1,73	1,22	1	1	1	2
Welbevinden	1	5	4,11	0,93	3,25	4,00	4,50	5
Ervaren Onveiligheid	1	5	4,08	0,79	5	4	4	4

Groep 7: Slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid in de klas*

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1	5	1,47	1	1	1	2	2
Welbevinden	1	5	4,23	0,84	3,50	4,25	4,75	5
Ervaren Onveiligheid	1	5	4,08	0,79	5	4	4	4

Groep 8: Slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid in de klas*

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1	5	1,33	0,85	1	1	1	2
Welbevinden	1	5	4,28	0,79	3,75	4,25	4,75	5
Ervaren Onveiligheid	1	5	4,13	0,76	5	4	4	4

VO klas 1: Slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid in de klas*

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1	5	1,20	0,71	1	1	1	2
Welbevinden	1	5	4,25	0,79	3,50	4,25	4,75	5

VO klas 2: Slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid in de klas*

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1	5	1,24	0,73	1	1	1	2
Welbevinden	1	5	4,10	0,83	3,50	4,00	4,50	5

B) Normen op KLASniveau

Deze normen geven hoe de scores van een klas zich verhouden tot de scores van klassen in hetzelfde leerjaar.

Groep 5: Klasgemiddelden slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1	3	1,99	0,46	1,57	1,79	2,14	2,40
Welbevinden	2,58	4,56	3,97	0,33	3,76	3,95	4,07	4,24
Ervaren Onveiligheid	1	5	4,08	,785	5	4	4	4

Groep 6: Klasgemiddelden slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1,09	2,69	1,75	0,36	1,43	1,60	1,85	2,00

Welbevinden	3,25	4,80	4,10	0,32	3,93	4,07	4,21	4,36
Ervaren Onveiligheid	1	5	4,08	,785	5	4	4	4

Groep 7: Klasgemiddelden slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1	2,60	1,45	0,32	1,17	1,33	1,48	1,75
Welbevinden	3,06	4,85	4,22	0,32	3,96	4,18	4,39	4,50
Ervaren Onveiligheid	1	5	4,08	,785	5	4	4	4

Groep 8: Klasgemiddelden slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1	2,27	1,32	0,24	1,09	1,25	1,36	1,49
Welbevinden	3,36	4,88	4,27	0,31	3,99	4,28	4,38	4,53
Ervaren Onveiligheid	1	5	4,13	,763	5	4	4	4

VO klas 1: Klasgemiddelden slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1	1,60	1,21	0,18	1,04	1,17	1,33	1,42
Welbevinden	3,83	4,48	4,25	0,19	4,18	4,22	4,31	4,45

VO klas 2: Klasgemiddelden slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>Gemiddelde</i>	<i>SD</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
Onveiligheid: gepest	1	1,53	1,25	0,18	1,04	1,17	1,33	1,42
Welbevinden	3,50	4,47	4,09	0,26	3,84	4,03	4,20	4,30

C) Normen op SCHOOLniveau

Deze normen geven aan hoe de scores van een school zich verhouden tot de scores van andere scholen.

NB. Het is gebruikelijk om voor schoolnormen gemiddelden van alle leerlingen op een school te gebruiken. Bij problemen die slechts bij een klein deel van de leerlingen voorkomen (zoals ernstig gepest worden) is een gemiddelde echter geen gelukkige maat. De ernstige problemen van een enkeling zouden bij gebruik van een gemiddelde ondersneeuwen in de vele goede scores van het merendeel van de leerlingen.

Daarom worden scholen in de vragenlijst niet vergeleken met gemiddelde beoordelingen van leerlingen, maar op het percentage leerlingen met een problematische score. Een school scoort dan zwak als relatief veel leerlingen behoren tot de meest problematische 20% van leerlingen op de betreffende variabele. Zodoende worden scholen beoordeeld op percentage leerlingen met ernstige problemen in vergelijking met andere scholen.

Slachtofferschap, welbevinden en ervaren veiligheid op school

Gemiddeld percentage kinderen per school met een 'E' op de betreffende variabele.

	<i>Min</i>	<i>Max</i>	<i>20%</i>	<i>40%</i>	<i>60%</i>	<i>80%</i>
% LL met VEEL Onveiligheid:	0%	33%	5	10	13	18
gepest						
% LL met LAAG Welbevinden	0%	73%	20	25	29	36
% LL met GROTE Ervaren Onveiligheid	0%	47%	9,1	13,4	16,4	22,2

Bijlage 2. Items vragenlijsten in vragenlijst.

1. Sociale en fysieke onveiligheid: Slachtofferschap pesten (zelfrapportage)

Vragen: Nu je weet wat pesten is, kun je dan ook zeggen

1. Hoe vaak ben je gepest?
2. Ik ben gepest doordat ik werd uitgescholden, belachelijk gemaakt of uitgelachen.
3. Ik ben gepest doordat ik ergens niet aan mee mocht doen of anderen mij negeerden.
4. Ik ben gepest doordat ik werd geschopt, geduwd, geslagen of bespuugd.
5. Ik ben gepest doordat anderen leugens over mij hebben verteld of ervoor zorgden dat anderen mij niet meer leuk vinden.
6. Ik ben gepest doordat geld of andere spullen van mij werden afgepakt of kapot gemaakt.
7. Ik ben gepest doordat ik werd bedreigd of dingen moest doen die ik niet wilde doen.
8. Ik ben gepest doordat ik op het internet of via de telefoon werd lastiggevallen met vervelende berichten of plaatjes.

Antwoorden: 1: Ik ben niet gepest
2: Ik ben één of twee keer gepest
3: Ik ben twee of drie keer per maand gepest
4: Ik ben ongeveer één keer per week gepest
5: Ik ben meerdere keren per week gepest

Cronbach's alpha: .85 (groep 5 t/m 8)

Olweus, D. (1996). *The revised Olweus bully/victim questionnaire*. Bergen, Norway: Research Center for Health Promotion (HEMIL Center), University of Bergen.

2. Welbevinden in de klas (zelfrapportage)

Vragen: In deze klas voel ik me op mijn gemak
In deze klas hoor ik erbij
In deze klas kan ik mijzelf zijn
Ik zit in een leuke klas

Antwoorden: 1: Helemaal niet waar
2: Niet waar
3: Beetje waar/ beetje niet waar
4: Waar
5: Helemaal waar

Cronbach's alpha: .84 (groep 5 t/m 8)

Boor-Klip, H.J., Segers, P.C.J., Hendrickx, M.M.H.G. & Cillessen, A.H.N. (2016). Development and psychometric properties of the Classroom Peer Context Questionnaire. *Social Development*, 25, 370-389. doi: 10.1111/sode.12137

3. Ervaren onveiligheid (zelfrapportage)

Vraag: Hoe veilig voel je je op of rond school?

Antwoorden: 1: Heel erg onveilig
 2: Onveilig
 3: Niet onveilig/niet veilig
 4: Veilig
 5: Heel veilig

Nelen, W., Wit, de W., Golbach, M., Druten, van L., Deen, C. & Scholte, R. (2018)
Veiligheidsmonitor. Nijmegen, Praktikon BV.

4. Berekening scores

Met deze instrumenten worden in de vragenlijst de volgende variabelen berekend en gerapporteerd:

Variabelen voor iedere leerling	
<i>Variabele</i>	<i>Berekening</i>
GEPEST SCHAAL	Ruwe score op vijfpuntsschaal eerste vraag
GEPEST KWINTIEL	Op basis van kindnormen voor het betreffende leerjaar (zie Bijlage 1) indeling in <ol style="list-style-type: none"> i. Goed. Bij laagste 20% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. ii. Beneden gemiddeld. Bij beste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iii. Gemiddeld. Bij middelste 40% tot 60% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iv. Boven gemiddeld. Bij zwakste 60% tot 80% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. v. Slecht. Bij hoogste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.
GEPEST KWINTIEL E	0 = niet 1 = IF GEPEST KWINTIEL = E (zie vraag hierboven)
GEPEST OF NIET	0 = niet IF eerste vraag < 3 1 = gepest IF eerste vraag >= 3
GEPEST DAGELIJKS	0 = niet IF eerste vraag < 5 1 = gepest IF eerste vraag = 5
WELBEVINDEN	Gemiddelde van de welbevinden vragen
WELBEVINDEN KWINTIEL	Op basis van kindnormen voor het betreffende leerjaar (zie Bijlage 1) indeling in <ol style="list-style-type: none"> i. Goed. Bij beste 20% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. ii. Boven gemiddeld. Bij beste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iii. Gemiddeld. Bij middelste 40% tot 60% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.

	<ul style="list-style-type: none"> iv. Beneden gemiddeld. Bij zwakste 60% tot 80% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. v. Slecht. Bij slechtste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.
WELBEVINDEN KWINTIEL E	0 = niet 1 = IF WELBEVINDEN KWINTIEL = E (zie vraag hierboven)
ERVAREN VEILIGHEID	Ruwe score op vijfpuntsschaal
ERVAREN VEILIGHEID KWINTIEL	Op basis van kindnormen voor het betreffende leerjaar (zie Bijlage 1) indeling in <ul style="list-style-type: none"> i. Goed. Bij laagste 20% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. ii. Beneden gemiddeld. Bij beste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iii. Gemiddeld. Bij middelste 40% tot 60% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iv. Boven gemiddeld. Bij zwakste 60% tot 80% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. v. Slecht. Bij hoogste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.
ERVAREN VEILIGHEID KWINTIEL E	0 = niet 1 = IF ERVAREN VEILIGHEID KWINTIEL = E (zie vraag hierboven)

Variabelen voor iedere klas	
<i>Variabele</i>	<i>Berekening</i>
KLAS GEPEST KWINTIEL	Op basis van klasnormen voor het betreffende leerjaar (zie Bijlage 1) indeling in <ul style="list-style-type: none"> i. Goed. Bij laagste 20% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. ii. Beneden gemiddeld. Bij beste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iii. Gemiddeld. Bij middelste 40% tot 60% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iv. Boven gemiddeld. Bij zwakste 60% tot 80% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. v. Slecht. Bij hoogste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.
KLAS WELBEVINDEN KWINTIEL	Op basis van klasnormen voor het betreffende leerjaar (zie Bijlage 1) indeling in <ul style="list-style-type: none"> i. Goed. Bij beste 20% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. ii. Boven gemiddeld. Bij beste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iii. Gemiddeld. Bij middelste 40% tot 60% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iv. Beneden gemiddeld. Bij zwakste 60% tot 80% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.

	v. Slecht. Bij slechtste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.
KLAS ERVAREN VEILIGHEID KWINTIEL	Op basis van klasnormen voor het betreffende leerjaar (zie Bijlage 1) indeling in <ul style="list-style-type: none"> i. Goed. Bij laagste 20% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. ii. Beneden gemiddeld. Bij beste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iii. Gemiddeld. Bij middelste 40% tot 60% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iv. Boven gemiddeld. Bij zwakste 60% tot 80% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. v. Slecht. Bij hoogste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.

Variabelen voor iedere school	
<i>Variabele</i>	<i>Berekening</i>
SCHOOL GEPEST KWINTIEL	Op basis van schoolnormen (zie Bijlage 1) indeling in <ul style="list-style-type: none"> i. Goed. Bij laagste 20% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. ii. Beneden gemiddeld. Bij beste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iii. Gemiddeld. Bij middelste 40% tot 60% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iv. Boven gemiddeld. Bij zwakste 60% tot 80% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. v. Slecht. Bij hoogste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.
SCHOOL WELBEVINDEN KWINTIEL	Op basis van schoolnormen voor het betreffende leerjaar (zie Bijlage 1) indeling in <ul style="list-style-type: none"> i. Goed. Bij beste 20% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. ii. Boven gemiddeld. Bij beste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iii. Gemiddeld. Bij middelste 40% tot 60% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iv. Beneden gemiddeld. Bij zwakste 60% tot 80% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. v. Slecht. Bij slechtste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.
SCHOOL ERVAREN VEILIGHEID KWINTIEL	Op basis van schoolnormen voor het betreffende leerjaar (zie Bijlage 1) indeling in <ul style="list-style-type: none"> i. Goed. Bij laagste 20% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. ii. Beneden gemiddeld. Bij beste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iii. Gemiddeld. Bij middelste 40% tot 60% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied. iv. Boven gemiddeld. Bij zwakste 60% tot 80% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.

	v. Slecht. Bij hoogste 20% tot 40% van scholen, klassen of leerlingen op dit gebied.
--	--